

Indicator betaalbaarheid van energie - methodologie

Opbouw van indicator betaalbaarheid energie

Deze indicator geeft het deel van besteedbaar inkomen dat huishoudens aan hun energierekening uitgeven. De ontwikkeling in besteedbaar inkomen tot en met 2022 komt uit CBS Statline (CBS, 2024a) en vanaf 2023-2026 gebruiken we de inkomensontwikkeling direct uit onze Voorjaarsraming van juni. De energierekening vertegenwoordigt de gas- en elektriciteitsrekening van een gemiddeld huishouden. De bedragen zijn samengesteld door de verschillende vaste en variabele componenten van de rekening te berekenen op basis van een gemiddeld energieverbruik. Transportkosten, vaste leveringskosten en mogelijke belastingkortingen vormen het vaste deel van de energierekening, terwijl de variabele leveringskosten en belastingen op gebruik de variabele kosten vertegenwoordigen. Voor de prijzen in 2024 hebben we actuele cijfers van CBS Statline gebruikt (CBS, 2024b). Om de prijzen voor 2025 en 2026 te bepalen, hebben we het verschil tussen futuresprijzen in 2024 en die in de volgende twee jaren gebruikt om de prijsstijging te berekenen (ECB, 2024). We hebben de verwachtingen over veranderingen in netbeheerkosten genomen om de transportkosten te berekenen (Netbeheer Nederland, 2023). Voor de energiebelastingen nemen we de belastingtarieven uit het belastingplan (Rijksfinanciën, 2023). Voor de alternatieve schatting waarin de voorgenomen verlaging van de energiebelasting op gas wordt meegenomen, nemen we de belastingtarieven van het Hoofdlijnenakkoord tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB (Kabinetformatie, 2024). Verder is de verwachting dat huishoudens de komende jaren meer elektriciteit en minder gas gaan gebruiken. In onze berekeningen veronderstellen we een toename in elektriciteit van 0,75% per jaar (CE Delft, 2020) en een afname van 35 m3 gas per jaar. Deze afname in gas is vereist om de doelen voor een gasvrije samenleving in 2050 te halen.

Berekenen van aantal huishoudens dat financieel kwetsbaar is voor energiekosten

Om het percentage huishoudens te berekenen dat financieel kwetsbaar is voor hogere energiekosten, koppelen we eerst microdata van het CBS over energieverbruik per woning en het besteedbaar inkomen van huishoudens voor het meest recente jaar, namelijk 2022. Vervolgens gebruiken we de verwachte gemiddelde groei in zowel inkomen als energieprijzen om het percentage voor 2024-2026 te berekenen. Naast bovengenoemde verschuiving van gasverbruik naar elektriciteitsgebruik nemen we geen andere gedragseffecten mee. Daarna berekenen we voor elk jaar de energiequote: de energierekening verdeeld door het besteedbaar inkomen. Als een huishouden meer dan 10% van hun besteedbaar inkomen aan energie besteedt, wordt het als financieel kwetsbaar voor energiekosten beschouwd. Dit is de zogeheten Hoge Energiequote (HEQ) (CBS, 2023).

Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen van DNB op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Literatuur

CBS (2023). *Methoderapport Monitor Energiearmoede*. [Link](#)

CBS (2024a). Inkomens van huishoudens; inkomensklassen, huishoudenskenmerken. CBS StatLine. [Link](#)

CBS (2024b). Gemiddelde energietarieven voor consumenten. CBS StatLine. [Link](#)

CE Delft (2020). *Elektrificatie en Vraagprofiel 2030*. [Link](#)

ECB (2024). Energy futures.

Kabinetsformatie (2024). *Hoofdlijnenakkoord tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB*. [Link](#)

Netbeheer Nederland (2023). *De energietransitie en de financiële impact voor netbeheerders*. [Link](#)

Rijksfinanciën (2023). *4.22 Samenhangende wijzigingen Wet belastingen op milieugrondslag en Wet opslag duurzame energie- en klimaattransitie*. [Link](#)